

PLEIDOOI

VOOR FOTOGRAFIE IN HET BASISONDERWIJS 111 jaar oud en nog steeds in de kinderschoenen

MARIJE VAN DER HOEVEN

Bewust kijken vormt de basis voor vakmanschap en wetenschap, het leeuwendeel van informatie komt binnen via onze ogen. Daarom kunnen we niet vroeg genoeg aandachtig leren kijken. Ik vraag kinderen vaak: bestaat er een beroep waarbij je je ogen *niet nodig* hebt?

Lewis Hine (1874-1940), leraar, socioloog en fotograaf, werd beroemd met zijn serie over kinderarbeid in de VS. Hij begon met fotograferen als ondersteuning van zijn lessen, waarmee hij 'de wereld' zijn klas binnenhaalde. Honderdelf jaar geleden eindigde hij [een artikel](#) met deze optimistische zin:

'Het gebruik van fotografie in de klas staat nog in de kinderschoenen. Wat is de waarde van fotografie in educatie? Dat is een vraag vol mogelijkheden. Het antwoord erop zal misschien langzaam komen, maar het komt er zeker'.

'Newsies' - Lewis Hine - 1910

111 jaar later

Net als Lewis Hine ben ik overtuigd van het belang van fotolessen in het onderwijs. Met een camera liggen de mogelijkheden voor het oprapen; het is een eenvoudige manier om kinderen bij de wereld te betrekken en hen zelf de maakbaarheid van het beeld te laten ontdekken. In 1989 begon ik als consulent fotografie basisonderwijs. Samen met collega's van andere gesubsidieerde steunfunctie-instellingen voor kunstzinnige vorming in het land gaven wij vorm aan het vak audiovisuele vorming. Dat waren enthousiasmerende jaren. We dachten helemáál dat ons vak terrein ging winnen toen de cursus *Voortgezette bijscholing audiovisuele vorming voor pabodocenten* startte, in 1987.

Bijna al die steunfunctie-instellingen zijn nu gesloten. En de vakken met overlappende doelen, zoals mediawijsheid, visuele geletterdheid of nieuwe media (waar fotografie, inmiddels al honderdvijftig jaar oud, nog steeds toe gerekend wordt!), hebben geen vaste voet aan de grond gekregen. Ons vak is dus in de kinderschoenen blijven steken. Toch is fotografie een fantastisch leermiddel in het basisonderwijs dat in onze beeldeeuw verankerd moet worden.

Al dertig jaar laat ik kinderen zelf foto's maken en daarop reflecteren. Een nieuwe wereld gaat open: 'Ik wist niet dat er zóveel te vertellen was over één foto.' De kinderen zijn enorm betrokken omdat zij zelf het lesmateriaal maken. Door eerst te doen en er daarna op te reflecteren leren ze de betekenis en kracht van het beeld te onderkennen. Zo zei een kind tijdens een workshop: 'Ik wil hier voor eeuwig blijven!'

Ik deel graag mijn ervaring met docenten in workshops. *Kijken naar kindersfoto's*, de becommentarieerde video met honderdentwintig foto's, stuur ik op aanvraag digitaal. Mijn bekroonde boek *Klik ik heb je* is bij mij verkrijgbaar; *foto!* ook bekroond, is tweedehands te koop.